

Srećko Bezić

KONGRESI OKO EUHARISTIJE

»Euharistijsko je otajstvo uistinu središte svete liturgije, dapače svega kršćanskog života« (Uputa Sv. kongr. obreda »O štovanju euh. otajstva« 1967.). Kada nam toliki crkveni dokumenti, osobito poslije Drugog vat. sabora, ponavljaju u različitim formulacijama ovu istu istinu, onda nam ne prikazuju tu istinu u statičnom smislu kao *središte* u odnosu na ostale dijelove i periferiju, ukoliko oni tvore jednu ontološku cjelinu, nego u dinamičnom smislu kao *žarište*, iz kojega izbija energija koja prožima i aktivira sve sastojke jednoga organizma. Ovdje je riječ o organizmu mističnog tijela Kristova, koje se zove Crkva.

Budući da euharistijsko tijelo Kristovo daje snagu i rast života mističnom tijelu njegove Crkve, sve čestice tog tijela, tj. svi živi udovi društvenog tijela Kristove Crkve, usmjereni su prema Euharistiji, kao prema izvorištu životnih sokova kojima se postiže spasenje. Iako je sigurna i nepobitna istina da *Crkva tvori Euharistiju*, jer bez crkvenog službenika i bez namjere, da čini ono što čini Crkva, nema Euharistije; isto je tako sigurno i nepobitno da *Euharistija tvori Crkvu*, tj. zajedništvo zbora Kristovih vjernika, kako kaže Drugi vat. sabor: »Sakramentom euharistijskog kruha predočuje se i izvršuje jedinstvo vjernika, koji tvore jedno tijelo u Kristu« (LG 3).

Nedostatak zajedničke Euharistije među kršćanima znak je da među njima nema potpunog jedinstva u vjeri; tek će zajednička Euharistija učvrstiti potpuno crkveno jedinstvo. Ni spasonosnost Euharistije nije djelotvorna, ako zajednica koja slavi Euharistiju nije povezana slogom i ljubavlju (Mt 52,23—24). Stoga smo dužni najprije urediti račune s onima koje smo uvrijedili ili ožalostili, a tek onda pristupiti euharistijskom stolu. Koja nam korist od najsavršenije organiziranih i najmasovnije posjećenih euharistijskih svečanosti i koncelebracija, ako su srca sudionika tih svečanosti ostala zatvorena jedna drugima; što nam vrijedi isticati veliki broj pričesti, ako se ne možemo pohvaliti istim brojem uređenih međusobnih odnosa! Euharistija je pečat samo prave i potpune ljubavi u zajednici, a ne pretvaranja, razdora i mržnje. Euharistija nam daje snagu života i sposobnost rasta, ako su u nama žive centripetalne sile prema njoj, a to su cjelovita vjera i od bilo kojega grijeha oslobođena ljubav.

1. Neke etape razvoja euharistijskog zbora

Crkva, zajednica vjernih, od svojega se početka sabirala oko Euharistije. Nije to bila neka sporedna ili privremena pojava, nego bitna, temeljna i stalna odrednica života Crkve, što uostalom proizlazi i iz njezina imena: *Crkva = ekklesia = zbor sazvanih ljudi*. Vjernici se okupljaju »u prvi dan tjedna« (Dj 20, 7—11). »U dan Gospodnji saberite se zajedno te lomite kruh i vršite Euharistiju« (*Didache*, II. st.). »Iz gradova i iz sela skupljaju se na dan sunca svi na istom mjestu« (*Justin*, Apol. I, 67). Od prastarog »sinaksisa« do modernog »kongresa« u korijenu pojma, riječi i čina nalazi se tvrdnja da se kršćani sastaju oko Euharistije. Koliko god je sigurno da »misa« nije sretan naziv za otajstvo koje se u njoj događa, toliko je jasno da taj naziv upućuje na okupljenu zajednicu i određuje neki njezin odnos prema oltaru.

Gozbeni karakter sv. mise nije u crkvenoj povijesti bio uvijek jednako naglašen ni u teoriji ni u praksi. Svakako treba reći da je jače naglašavanje i prakticiranje euharistijske gozbe proizvodilo jače impulse okupljanja oko Euharistije. Ali i onda kad je u katoličkoj teologiji gozbeni karakter bio najviše zasjenjen i kad je praksa pričješćivanja bila svedena na tri, dva ili sam jedan put kroz godinu, u svim je katoličkim hramovima odjekivao rezponzorij Rimskog časoslova: *Homo quidam fecit coenam magnam, et misit servum suum hora coenae dicere invitatis ut venirent: quia parata sunt omnia. Venite, comedite panem meum et bibite vinum quod miscui vobis!* Možemo također reći: što je misni obred bivao narodu nerazumljiviji, udaljeniji i zatvoreniji, vjerni je puk tražio i nalazio nove oblike čašćenja Euharistije, koji su pomogli da se okupljanja vjernika oko Euharistije uzdrže i umnože.

Današnjim vjernicima nije posebni doživljaj vidjeti hostiju preko mise, kad je u času primanja pričesti mogu primiti na ruke. Ali u XII. stoljeću, kad je pričest bila sasvim rijetka, »vidjeti hostiju« bilo je vjernicima zamjena za »primiti pričest«. To je bila prava »duhovna pričest« u današnjem smislu riječi. Inicijativa je za to podizanje hostije na misi potekla od vjernika, i to najprije od onih u klauzurama, koji su htjeli imati barem česti okularni kontakt s Euharistijom, oko koje su se okupljali. To je bio povod pariškom biskupu Odonu de Sully (1196.—1208.) da izda odredbu da svećenici, nakon što izgovore formulu pretvorbe, podignu hostiju tako da je svi prisutni u crkvi mogu vidjeti.

Žar vjernika, koji su se okupljali oko Euharistije, nije se zaustavio na *gledanju* ovog sakramenta. U belgijskom gradu Liege-u razvio se u XIII. st. intenzivni euharistijski pokret, koji su predvodili neki ženski samostani, a koji je išao za tim da se uvede u godišnji liturgijski ciklus posebni blagdan u čast euharistijskog otajstva s posebnom svrhom javnog i vanjskog čašćenja u procesijama. Papa Urban IV. je 1264. g. odredio

da se ovaj blagdan slavi u cijeloj Crkvi kao očitovanje zahvalnosti za ovaj sakrament, kao zadovoljština za uvrede i nemarnosti prema Isusu u ovom sakramentu te kao slavlje koje će postidjeti heretike. Svečane tjelovske procesije postigle su najveći uspjeh u okupljanju i oduševljenju vjernika, kao i veliku popularnost u narodu, osobito zbog apologetskih i, danas bismo rekli, trijumfalističkih naglasaka.

Katolički nauk o presv. Euharistiji u 16. st. je osporila protestantska reforma, ali je Tridentinski sabor najodlučnije ustao na obranu katoličkih vjerovanja i običaja te na XIII. sjednici, 1551. g. odobrio Tijelovo s procesijom kao izražaj kat. vjere i osudu protestantskog krivovjerja. Tada se u 16. st. posebno utvrdilo i razvilo izlaganje presv. Sakramenta i euharistijski blagoslov s hostijom u pokaznici. To se obavljalo uz veliko sudjelovanje vjernog puka, koji je te pobožnosti katkada odviše uveličavao, a zapostavljao primanje sakramenta.

Liturgijska reforma, koju je započeo papa sv. Pio X., okrunjena je na Drugom vat. saboru isticanjem bitnih elemenata u svrhu pastoralnog preporoda cijele Crkve. Euharistijsko slavlje je obogaćeno mnogim oblicima aktivnog sudjelovanja vjernika i tako je oživljeno i osmišljeno okupljanje vjernih oko ovoga božanskog Izvora. Nisu ni današnji zborovi oko oltara oslobođeni zloraba i nepoštovanja, a to se posebno očituje u pristupanju na pričest bez dubljeg provjeravanja dostojnosti i u pomanjkanju vjerske osjetljivosti prema Kristovoj prisutnosti u svetohraništu. Čovjek — vjernik ni u euharistijskom zboru nije svetac, ali u zboru vjernika jače djeluje Duh Kristov i potiče na svetost. Zato su rastući euh. zborovi velika nada sv. Crkve, osobito oni koji su brojem i značenjem prerasli crkvene hramove i dvorove, kao što su suvremeni euharistijski kongresi na različitim razinama.

2. Stoljeće međunarodnih euharistijskih kongresa

Svaka je misa »euharistijski kongres« u izvornom značenju riječi. Svako je hodočašće u bilo koje svetište pravi lokalni, regionalni ili nacionalni euharistijski kongres, jer se svi hodočasnici okupljaju oko Euharistije, kao bitne točke programa svakog hodočašća. Svaka je jubilara godina u Rimu »međunarodni euharistijski kongres«, jer se pripadnici različitih i mnogih naroda sastaju u slavljenju Euharistije, koje predvodi papa. Ali, ni misu, ni hodočašća, ni jubileje nitko ne zove kongresima, nego ti vjerski zborovi dobivaju imena po specijalnim svrhama zbog kojih su sazvani. Jednako se tako i »euharistijskim kongresom« naziva onaj vjerski zbor koji se sazove specijalno zbog čašćenja Euharistije, što redovito uključuje posebne programe, duže pripreme, različitice priredbe, višestruka bogoslužja, brojnije i svjesnije sudjelovanje vjernika, kao i posebne socijalne angažmane.

Kolijevka suvremenih euharistijskih kongresa jest Francuska. Posebne vjerske prilike u Francuskoj u drugoj polovici prošlog stoljeća, karakterizirane s jedne strane jansenističkom strogošću, a s druge nadržućim ateizmom, što je u vjerničkim masama rađalo strah, neznanje i ravnodušnost, potaknule su neke izabrane duhove da ustanu na obranu katoličkih svetinja i slobode, tako da zbiju katoličke redove i ožive njihovu vjeru buđenjem euharistijskog života. Među njima su se isticali svećenik i duhovni pisac Gaston de Segur, o. Chevrier i napose sv. Petar—Julijan Eymard, ustanovitelj Kongregacije svećenika od presv. Sakramenta. Oni su bacili parolu: Kršćani na okup! Ta je parola naišla na najveći odjek u srcu Emilije Tamasier, mlade djevojke iz Toursa (1834.—1910.). Ona se pod duhovnim vodstvom sv. Eymarda i o. Chevriera oduševila za euharistijski apostolat i posvetila sve svoje energije organiziranju euharistijskih kongresa. Prvi su njezini uspjesi bili euharistijska hodočašća u razna svetišta, u kojima su se slavila euharistijska čudesa, a 1876. ostvarila je prvi nacionalni euharistijski kongres u Avignonu. To je bio događaj, koji nije mogla zaobići tadanja civilna kronika: pučanstvo grada Avignona je bilo utrostručeno, uz zvonjavu crkvenih zvona pridružila se pucnjava općinskih topova.

Od tada Emilija Tamasier živi i radi za organiziranje međunarodnih euharistijskih kongresa. Ona obilazi biskupe i svećenike ne samo u Francuskoj, nego i po cijeloj Belgiji i Nizozemskoj tražeći pristaše za svoju ideju. Tu je doživjela toliko razočaranja da je više puta bila na rubu snaga. Ideal je ipak pobijedio u njezinoj duši pa je ponovno u svojoj domovini uvjerala i tražila suradnju, koja je — uz osobitu pomoć Filiberta Vrau — urodila plodom. Leon XIII. je odobrio održavanje prvog međunarodnog euharistijskog kongresa u Lilleu 20.—30. lipnja 1881. Okupilo se oko 800 kongresista iz šest europskih zemalja s delegacijama iz Meksika i Čilea, a na završnoj procesiji 4.000 ljudi pratilo je presv. Sakramentat. Zadnjeg dana kongresa ustanovljen je Stalni komitet međunarodnih euharistijskih kongresa i tako su međunarodni euharistijski kongresi ušli u suvremenu crkvenu povijest.

Kroz sto godina održana su 42 međunarodna euh. kongresa. Četrdesetdrugi kongres drži se ove godine u Lurdu 16.—23. srpnja. Od toga broja održano je u Europi 30, a izvan Europe 12 međ. euh. kongresa. Na europskom je tlu održano 12 kongresa u Francuskoj, 5 u Belgiji, 3 u Njemačkoj, po dva u Italiji i Španjolskoj, a po jedan u Engleskoj, Irskoj, Nizozemskoj, Mađarskoj, Austriji i na Malti. Izvan Europe su održana po dva kongresa u SAD i Australiji, a po jedan u Izraelu, Kanadi, Tunisu, Argentini, Filipinima, Brazilu, Indiji i Kolumbiji. Na istom mjestu kongresi su održani dva puta u Rimu, a tri puta u Lurdu, pa je do danas Lurd bio najčešći domaćin međ. euh. kongresa. Redoslijed tih kongresa sijeku dva svjetska rata, tako da međunarodne euh. kongrese možemo podijeliti na tri perioda, koji objektivno označuju i tri etape njihova razvoja.

U prvom periodu (1881.—1914.) održano je 25 kongresa, od kojih 11 u Francuskoj, a od tih 2 u Lurdu. Održana su i dva međunarodna kongresa izvan Europe, i to prvi u Jeruzalemu 1893. g., a drugi u Kanadi 1910. Za ovu seriju kongresa, koji se drže skoro svake godine, može se reći da otvaraju putove u svijet i u duhu inicijatora nastoje okupiti kršćane da se osjeti njihova prisutnost, ojača vjera i javna čast Euharistije. Ovdje zapravo Euharistija predstavlja kršćanstvo u globalu dogmi i zapovijedi pa se više obrađuju razna vjerska pitanja nego specijalni aspekti Euharistije.

Druga se serija kongresa odvija između dva svjetska rata. Započinje 1922. g. u Rimu. Papa Pio XI. osobno predsjedava tom kongresu i određuje da se ubuduće međunarodni kongresi drže svake druge godine. Do 1938. g. održano je devet kongresa na različitim stranama svijeta. Sada već kongresi poprimaju drugu sliku. Kongresi se povezuju sa znamenitim događajima u zemljama koje ih priređuju. Biraju se posebne teme i obrađuju oni aspekti euharistijskog otajstva koji više odgovaraju socijalnim potrebama mjesta i vremena. Papa Pio XII. potpisao je 1950. g. novi statut međunarodnih euharistijskih kongresa, u kojemu je određeno da Rim postaje sjedištem Stalnog komiteta međ. euh. kongresa, da se održavaju svake četvrte godine, da Sv. Stolica ima pravo izbora mjesta i glavne teme kongresa.

Dva međunarodna euh. kongresa predstavljaju prijelaz u treći period. To je kongres u Barceloni 1952. g. i u Rio de Janeiro 1955. Njihov sadržaj i duh naviještaju novi korak evolucije one ustanove koja je u Lilleu g. 1881. Ti kongresi također bilježe pomicanje prema novoj definiciji ovih zborova: *statio orbis*.

Od Münchena 1960. do Filadelfije 1976. kroz Bombay, Bogotu i Melbourne, zanimanje za euharistijske kongrese postaje masovno, a sudjelovanje na završnim svečanostima milijunsko. Više od toga broja zanimljiva je briga da se kongresi prihvate kao prigoda za proučavanje i razmatranje pojedinih pitanja nadahnutih na suvremenim liturgijskim shvaćanjima. K tome dolazi utjecaj Drugog vat. sabora, koji stavlja u prvi red pastoralno dobro: služiti svijetu, da mu se približi i omogući spasenje; ispitivati i analizirati težnje suvremenih ljudi, da bi im se pružio odgovor kršćanske euh. prakse.

Posljednji međ. euh. kongres u Filadelfiji (»gradu bratske ljubavi«) 1.—8. VIII. 1976. istražio je temu: »Euharistija i glad u svijetu«. Govorilo se o osam vrsta gladi. Poslije glavne mise prvog dana priređene su na vrlo diskretni način agape za siromahe. Proglašen je bio dan posta u cijeloj zemlji, kršćanske su obitelji prikupile u humanitarnoj akciji nazvanoj »zdjelica riže« pet milijuna dolara. Istoga je dana otpustovao brod s 200.000 libara riže za Bangladeš. Čuo se preko radija i glas

pape Pavla VI.: »Euharistija mora postati za nas ne samo hrana za svaku dušu, za svaku kršć. zajednicu, nego poticaj ljubavi za braću svake vrste, kojima je potrebna pomoć, razumijevanje, solidarnost. Tako ćemo akciju društvenog dobra povećati energijom, idealizmom, nadom, koje nikada neće pomanjkati dok Krist bude s nama po svojoj Euharistiji.«

Veliki euharistijski kongres, koji se sada sprema u Lurdu, prvi je interkontinentalni kongres koji saziva Papa i kojemu će predsjedati Papa.* Bit će to najzastupljeniji kongres svih katoličkih naroda s odjekom u cijelom svijetu. Već su objavljene teze koje će se raspravljati na kongresu, a to je ono što Crkva sigurno uči o ovom izvoru spasenja. Ovaj će kongres bolje utvrditi i one točke euharistijske prakse koje su nedavno bile pokolebane, a koje je u svojim dokumentima istaknuo Ivan-Pavao II. Lurd će još jednom obogatiti Crkvu duhovnom obnovom.

3. Hrvatski euharistijski kongresi — nastavak slavlja trinaest stoljeća kršćanstva

Naš hrvatski katolički jubilej do sada je prošao kroz dvije faze, tj. osvijetlio je i utvrdio dva velika stožera naše povijesti: Mariju i Crkvu. Nezaboravna su ostala naša veličanstvena okupljanja u prvoj fazi u Solinu i Biskupiji, a u drugoj u Rimu i Ninu. Marija nas je pokrenula preko naših povijesnih uspomena, na koje smo mi, potomci starih Hrvata, ponosni. Usmjerila nas je prema našoj Crkvi, koja nas je pratila i pomagala u teškom povijesnom putu, a Crkva nas vodi glavnom stožeru naše vjere: Isusu Kristu. Tako je nakon naše jubilarne marijanske faze slijedila faza produbljivanja naše crkvenosti (Branimirova i Benediktova godina), a sada ulazimo u posljednju jubilarnu fazu — euharistijsku, u kojoj promatramo i zahvaljujemo za Kristovu nazočnost među nama.

Ove faze našega jubileja vrlo su se logički suslijedile, jer Marija i Crkva svim svojim postojanjem i djelovanjem vode prema Kristu. Mi nismo na početku jubileja znali ni za cjelinu jubileja, a kamoli za dijelove te cjeline. Mi smo spontano prihvaćali značajne obljetnice naše povijesti i na njih vezivali naša slavlja, a kad nismo imali svojih uspomena, prihvaćali smo vanjske, npr. »Benediktovu godinu«. Ni treću fazu našega jubileja mi nismo unaprijed predvidjeli. U povodu organiziranja međ. euh. kongresa u Lurdu došao nam je poticaj od Sv. Oca slaviti euharistijsku godinu. To nas je podsjetilo da mi zapravo moramo najviše slaviti prvu karakteristiku naše povijesti: vjernost Isusu Kristu, kako je to istaknuo sam papa Ivan Pavao II. u svojem povijesnom govoru Hrvatima 30. IV. 1979. Ni ovaj papin poticaj nismo zajednički prihvatili kao prigodu za nastavak naših jubilarnih slavlja. Izrazito je to učinila odmah samo splitska metropolija, koja možda kao pokretač jubilarnih

* Papa je u nemogućnosti predsjedati kongresu, kako je bilo predviđeno, zbog posljedica atentata koji je na njega izvršen u Rimu 13. 5. 1981. (op. ur.).

slavlja osjeća i virtualnu brigu da se ta slavlja ne prekinu. Splitska je metropolija na biskupskoj razini u srpnju 1979. g. odlučila slaviti u 1981. g. svoj prvi metropolijski euh. kongres, i to kao nastavak jubilarnih slavlja trinaest stoljeća krštenja Hrvata. Nakon toga najavila je riječka nadbiskupija svoj biskupijski kongres, koji će se održati u lipnju 1981. g. na Trsatu (*»Zvona«*, br. 1/1980.). Ni u najavi, ni u propagiranju toga kongresa nije spomenuto da je on nastavak jubilarnih slavlja, nego je rečeno da se taj kongres organizira u povodu 50. obljetnice prvoga biskupijskog euh. kongresa, održanog na Trsatu g. 1931. Zagrebačka nadbiskupija je još kasnije navijestila pripremanje malih lokalnih kongresa kao pripravu za nacionalni euh. kongres u M. Bistrici 1984. godine. Ovaj će nacionalni euh. kongres — prema najavi zagrebačke nadbiskupije — biti vrhunac i zaključak jubilarnih slavlja.

Nepovezanost najavljenih kongresnih slavlja u nas očituje se i u tematici pojedinih kongresa. Iako je Euharistija težište svih priprava i proslava, nadbiskupije su istaknule pojedina gesla, kojima se obrađuju pojedini aspekti euharistijskog otajstva. Tako je splitska metropolija uzela geslo: *»Da svi budu jedno«*, kojim je naglašen plod Euharistije — jedinstvo. Riječka je nadbiskupija s geslom *»Za stol s Kristom«* istaknula značenje i potrebu primanja sv. pričesti, a zagrebačka nadbiskupija s geslom *»Ja sam s vama«* posebno svratila pažnju vjernicima na Kristovu prisutnost pod prilikama kruha i vina.

Trajanje našega jubileja nije bilo određeno na početku slavljenja, niti danas još imamo službenu odredbu hrvatskog episkopata. Prema onome, kako je objavila zagrebačka nadbiskupija, zaključak bi jubileja bio 1984. godine. Pretpostavivši da bi se ta završna proslava u M. Bistrici održala u drugoj polovici 1984. godine, mi bismo ispunili *devet* godina slavljenja, jer je cijela 1976. g. bila ispunjena slavljinama u Solinu. Ta su slavlja zapravo bila otvorena na Malu Gospu 1975. godine, pa, ako bi imala i neki *»korolarij«* poslije bistričkog kongresa, mogla bi dosegnuti i cijelo desetljeće.

Za nastavak slavljenja trinaeststoljetnog jubileja sada je vrlo važno da se u slavljenju Euharistije ponovno nađemo i pokrenemo svi, kao što se to bilo dogodilo u Solinu i u Ninu. Cijela Crkva u Hrvata treba da osjeti euharistijsko strujanje. Rijeka i Zagreb su se oglasili kao nadbiskupije, a ne kao metropolije, pa se ne čuje za euharistijsko gibanje ni u krčkoj ni u istarskoj, kao ni u križevačkoj ni u đakovačkoj biskupiji. Sarajevska metropolija još nije proglasila svoj program, a tako ni dvije biskupije neuključene u metropolije, tj. zadarska nadbiskupija i subotička biskupija. Potrebno je da se svi nađemo u istom geslu, u istom poslu, u skladu programa i u zajedništvu zborovanja. Naš nacionalni euh. kongres mora biti potpuniji, obuhvatniji, efikasniji od onih predratnih. Bit će tu poteškoća već i zbog dosadašnjega odvojenog programiranja, tako će npr. splitska metropolija završiti svoje kongresne programe, dok sa-

rajevski te programe neće valjda ni započeti. Tu će nam pomoći, nadamo se, jedino zajednička volja da podržavamo život jubileja, koji je tako lijepo razvijen u dušama najvećeg broja hrvatskih katoličkih vjernika.

Nalazimo se uoči završnih slavlja splitskog metropolitskog kongresa u Vepricu. Dekanatska slavlja ovih mjeseci okupljaju vjerne i svjedoče o ljepoti i potrebi zajedništva, koje će cijela metropolija osjetiti u našem hrvatskom lurdskom svetištu. Bit će to snažni poticaj da se po Euharistiji učvrste vertikale svih duša prema Bogu i horizontale u ljubavi prema braći iste crkvene pokrajine. Bit će to iznimna i snažna prigoda za posvješćivanje našega jubileja. Vepric nema sagrađene crkve i kasno će je sagraditi, ali ima prekrasne otvorene prostore, koji uzdižu duše. Jedan takav prostor, onaj nad Špiljom, gdje je utemeljitelj svetišta biskup Carić bio zamislio graditi baziliku po uzoru na lurdsku, prerađen je sada u »otkrivenu baziliku«, koja je nazvana »trinaest stoljeća krštenja Hrvata«.

Naš trinaeststoljetni jubilej ostat će vizuelno prisutan među nama i našim nasljednicima u trima uspomenama: u liku Gospe velikog Zavjeta, u zavjetnom križu i u liku Majke Božje Bistričke. Dvije prve uspomene već su ušle u srca i kuće Hrvata vjernika, a o trećoj uspomeni piše uskrsni broj Glasa koncila (8/81) u uvodnom članku: »Putovima koje je zacrtao naš Marijin pralik nastaviti će ulaziti u svaku hrvatsku katoličku kuću, u svaku našu crkvu i u svako srce lik Marije Božje Bistričke«. U »otkrivenoj bazilici« u Vepricu podignut je ambon sa zabatom na kojem se sja lik Gospe velikog Zavjeta (u nešto povećanim dimenzijama). Već je 1976. g. podignut spomenik uskrsne svijeće, simbola krštenja Hrvata, na kojemu je ugrađen veliki metalni zavjetni križ od starohrvatskog pletera, a kip M. B. Bistričke samo čeka dozvolu mjesnog ordinarija, pa će te oznake našeg jubileja svim kongresistima pokloniti i u duše urezati sliku, koja će ih sjećati najvećeg našega vjerskog događanja ovoga stoljeća u našoj domovinskoj Crkvi.

— o —

Kongresi oko Euharistije ne mogu biti manipulirani ni u koju svrhu. To bi bilo užasno svetogrđe. Na kongresima ne smije biti prenaplašen ni »horizontalizam«, tj. utjecaj Euharistije na vremenita društvena zbivanja. Kongresi moraju biti odraz Euharistije, tj. u prvom redu izjarivati ono što Euharistija znači u svojoj biti. Euharistija je sjeme, nutarnja neiscrpiva moć s nepredvidivim učincima, koja od vjernika, koji joj se preda, čini građanina »novog svijeta«. Euharistijski Krist dolazi u ovaj »stari svijet«, u naša tjelesa vezana za »stari svijet«, da nas postepeno pridruži svojem Tijelu u slavi. Unutar ovozemnog područja boli i smrti Euharistija izvodi preobličene čovjeka i svijeta. U ovom »starom« ljud-

skom i svjetovnom obliku, koji ne uništava, Euharistija proizvodi »novog čovjeka«. Euharistijski je kongres, u najpoželjnijem smislu, zbor mnoštva tih »novih ljudi« i, prema tome, najljepša moguća slika »novog svijeta«. Rekli smo na početku da Euharistija tvori Crkvu. Neka ovogodišnji međunarodni euh. kongres u Lurdu pridonese težnji da Euharistija tvori svijet, tj. da stvori bolji svijet, a naši hrvatski euharistijski kongresi, u okviru velikoga krsnog jubileja, neka donesu popravak vjere i poštenja svakog Hrvata, koji u svojim žilama osjeća sok korijenja trinaeststoljetnog narodnog stabla.

L i t e r a t u r a :

- SV. KONGREGACIJA OBREDA: Uputa o štovanju euharistijskog misterija** (ponovljeno izdanje), KS — Dokumenti, br. 59, Zagreb 1980.
- LUCIAN DEISS: La Cena del Signore — l'eucaristia nella Chiesa**, EDB, Bologna 1977.
- COMMISSION THÉOLOGIQUE CEI: Jésus Christ pain rompu pour un monde nouveau**, Edit. du Centurion, Paris, 1980.
- RENÉ LAURENTIN: Jésus Christ présent**, Desclée de Brouwer 1980.
- Rivista liturgica**, gennaio-febbraio 1980, Elle di ci, Torino.
- Communautés et Liturgies, Jésus, ferment du monde**, 1980, nr. 5, Ottignies, Belgique.
- J. GELINEAU: Pastoralna teologija liturgijskih slavlja**, KS, Zagreb 1973.